Új történelem

2009 május 01. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A bécsi palotában nagy az ijedelem. Beteg a király, a népek, magyarok és németek egyaránt megrettenve gondolnak arra, amire nem is volna szabad, most mégis muszály. Mivé leszünk, ha a nagy Mátyás elhágy bennünket? Pedig a beteg körül igencsak aggódnak az orvosok, tehetetlenül tárják szét kezeiket, mondván mindenfélét tudományuk végességérôl, s a Teremtô végtelenségérôl.

A királyné asszony vigasztalhatatlanul zokog a betegágy mellett, s ott nyüzsög, már amennyire az orvosok és a szigorú, ámde kivételesen nem a helyzet magaslatán álló háznagy, az öreg Bánffy megengedi, az udvar apraja-nagyja. Tegnap délután tört ki a nyavalya ôfelségén, éjszaka nem aludt, csak nyögött és ordítozott, most reggelre azonban szerencsé-sen elaludt. Ezt a pillanatot kihasználva, sikerült a kíváncsiskodókat kitessékelni, és most csak ketten: Beatrix asszony és egy apród nézik a szeretve rettegett arcot. Halk koppantás hallat-szik az ajtón, s Beatrix bosszúsan int a fiúnak. Ã kinéz, és félreáll: ôsz hadfi siet egyenesen a betegágyhoz. Köpenyén hosszú út pora, arcán fájdalom: Lupuj vajda, a rendíthetetlen hûségû kapitány elôször urát vizsgálja hosszan, majd mint ki álomból ébred, köszönti kurtán a királynét. Aztán már illedelmesebb hangon néhány kérdést intéz az asszonyhoz, és távozik.

Nem megy messzire, a folyosón járóktól Kinizsi felôl érdeklôdik, megérkezett-e már? Aztán beül egy ablaknyílásba, s a rohanva érkezô Pálnak csak a fejével int: nézd meg magad! S mi-kor Kinizsi is bús képpel kijön, szótlanul karon fogja, s kisétálnak az udvar közepére.

-Ãfelségét megétették.

-Mit beszélsz, Lupuj, elment az eszed? Ki vetemedne ilyesmire? Kinizsi ôszintén felháboro-dik a gyanúsításon.

-Pál, gondolkodjál! Ne azt a kérdd, ki tette, hanem hogy mi mit tehetünk? Valami lassan ölô szer lehet, láttam már ilyet odahaza. Nem tudom, van-e ellenszere, de amíg a király lélegzik, mindent meg kell tennünk, mi tôlünk telik. Amit magunk nem tehetünk, tegye, aki teheti. Gyerünk fel a szálába!

A nagy tanácsteremben együtt van a vezérkar, az összes nagyúr és a városbíró. Mikor ketten berontanak, mindenki feléjük fordul, hiszen mindenki csodára vár, s nem tudni, nem épp most lép-e be Úr Szent Mihály, hogy szétcsapjon a bûnösök között? De olyan szerencséjük nincs, ellenben Lupuj egy arkangyal erejével szól.

-Urak! ?felségét megétették- erre jó helyi szokás szerint mindenki a kardjához kap- de csil-lapodjatok, és ahelyett, hogy a bûnöst keresnétek, most arra legyen gondunk, hogy meggyó-gyíthatjuk-e. E célból azonnal futárt küldök a pilisi barátokhoz, ti talán nem tudjátok, de van ott emberünk, aki Isten segedelmével többre is képes.

-Ugyan ki lenne az? Szól közbe Újlaky.

-Hát akinek senki sem tudja az igazi nevét, ezért csak Ferenc páternak szólítjuk. Erre a név-re döbbent csend lesz úrrá a gyülekezeten, majd rögtön kitör a hangzavar. Az ôsz veteránok szemlátomást rettegik e nevet, ôk tudják, miért.

-Nem kell futár, van galambunk onnan. Szól közbe Dóczy, s kimegy intézkedni. Közben a többiek a teendôket tárgyalják. Elbocsátják az ôrséget, Kinizsi tucatnyi öreg legénye vigyázza ôfelségét, ha táplálkozni kívánna, a sajátjukéból adnak neki.

-És Beatrix asszony? Mit fog szólni? Veti közbe Bornemissza, s nem alaptalanul. A nápolyi királylány szeszélyes viselkedése mindenkit régóta zavart, de eddig nem merték szóvá tenni.

-Nagyon illedelmesen, de félreállítjuk. Bízzátok rám. Szól Kinizsi, mintegy zárva a taná-csot. De senkinek sincs fontosabb dolga, így maradnak. Némi idô, talán fertályóra múltán hal-kan nyílik az ajtó, de mindenki úgy fordul arra, mintha ágyút sütöttek volna el. Aki belép, fe-hér csuhás, halkszavú fiatalember, egyenesen Lupujhoz siet. Az döbbenten bámul rá.

-Dícsérjük az Urat… Nyögi Lupuj.

-Mindörökké ámen! Mi bánt benneteket, urak? Szól a páter, és anélkül, hogy szemét fele-melné, mindenki magán érzi vesékbe látó tekintetét.

-De hiszen a galambot most eresztik fel, honnan tudtad, Ferenc, hogy téged várunk?

-Nem tudok én semmit, fiam, én hiszek. Azt hiszem, valami nagy baj árnyékolja lelketeket.

-Mátyás nagybeteg, halálán van, ezért búsong Bécs. Adja meg a kulcsszót Újlaki. Ferenc megdöbben, vagy legalábbis úgy tesz, és sürgôsen megindulnak a királyi hálószoba felé. Ott továbbra is csak Beatrix ôrzi a lassan ébredezô királyt. Ferenc illô üdvözlés után az ágyhoz lép, és két kezét Mátyás homloka fölé tartva, halkan imádkozik. A beteg lassan ismét álomba merül, de álma már sokkal nyugodtabb, mint az éjszakai.

-Mit gondolsz, atyám, valóban megétették? Kottyan közbe Kinizsi. (Beatrix arca elborul.)

-Honnan tudnám én azt? De jó, hogy mondod, hátha úgy van. S Ferenc kis üvegcséjébôl pár Béres-cseppet ejt a király ajkára. S utána:

-Felséges Asszonyom! Méltóztatnál egy szóra? S az urak ámulatára az asszony olyan enge-delmesen követi a szomszéd helyiségbe, ahogyan az urát sem, soha. Hogy ott mi történt, örök rejtély marad. Az ajtón csak sóhajok és elfojtott zokogás hallik, s hamarosan kilép onnan, a királyné öltözékében, egy nyolcvan éves szipirtyó, s nyomában a pap. Az urak kérdôn néznek egymásra és a kettôre, hiszen a szoba üres volt, s most is az. A hangos botrányt nem is annyira a nagybeteg jelenléte, mint inkább Ferenc csodálkozó mosolya akadályozza meg.

-De hiszen évek óta, nap mint nap hódoltok királynénk elôtt, hát lehetséges volna, hogy most nem ismeritek meg? S a hebegô nagyurak, a reszketô banya és az alvó beteg közül úgy tûnik el, hogy ki sem lép az ajtón. A fôurak hangja csak a nagy szálában, a boroskupák felett jön meg.

-Én találkoztam ezzel a pappal úgy harminc éve, és bizony mondom, semmit nem változott! Állítja Dóczy.

-Maga Lucifer volt ez! Dörgi Almássy, mire egy másik:

-Már hogy lenne az, hiszen jót cselekedett! S tovább: -Salamon ô, aki bûneiért imígyen ve-zekel! Dehogy Salamon, néki ismerjük ereklyéit. –Igaz, akkor Szent Imre herceg lehet! Ebben jobb híján megegyeznek, és senki sem mondja, de akkor valahogy mindenki gyónni kíván.

Másnap a vénasszony, vagyis Beatrix végelgyengülésben kimúlt. Harmadnap Mátyás felült ágyában, és ruszti aszúbort kért, amibôl megivott egy pintet. Negyednap jött a hír, hogy a guta megütötte a vén róka Frigyest, egy hónap múltán Ãfelsége lóra ült, és újudvarban hanyatt lök-te az éppen ügyeletes cseh óriást. Két hónap múltán a pápa Ãszentsége keresztes hadat hirde-tett, s nyomatékul elküldte a szokásos évi ötvenezer aranyat kétszer. Mátyás a segítô hadakat meg sem várva, egy lendülettel a Rodope mögé szorította a törököt, majd elrendelte egy új várrendszer felépítését az akkor kialakult frontvonalon, s a sereg felével hazatért.

Alighogy a hadak megpihentek, furcsa incidens zavarta meg Buda polgárainak életét. Egy szép nap reggelén fiatal lány kocogott be a Fehérvári-kapun, de hogyan! Anyaszülte állapotát egyetlen nagylukú halászháló takarta, menetiránynak háttal ült szamarán, poggyásza valami rosta volt, mit ölében tartva, némiképp takarta, amit már végképp takarni illik. A karhatalom felszólítására sem hagyott fel cselekedetével, hanem mindenképpen Ãfelsége elé kívánt járul-ni. Hogy azután mi lett ebbôl?

A rákövetkezô év húsvétján valamennyi európai uralkodó jelenlétében ugyanaznap koronázták Mátyást Ausztria császárává, amikor menyegzôjét ülte a tizenhat éves tamási Dávid Ibo-lyával. A pompás ünnepségsorozatot a török szultánon vett óriási hadisarcból fizették, mely e-redetileg kétszázezer arany volt, de míg Budára ért, a nagylucsei Dóczy Orbán által kiküldött számvevô, Lajbi Mózes kezén negyven percentet fialt.

A megváltás huszonkilencedik évében, ezerhatszáz felett, immáron beteljesedett sorsa fél Európa rajongott császárának. Utolsó vágya az volt, hogy harcban essen el, hát újudvart állíttatott az év nagypéntekén. A kiszemelt ellenfél a híres bajvívó Szokoli Mehmed lett volna, de az összecsapás elôtt ôfelségét gutaütés érte. Mehmed, aki a török-magyar barátságnak is is-mert bajnoka volt, zokogva borult a megholtra, utána súlyos vádakkal illette elsôsorban önmagát, azután az udvarmestert, megkeresztelkedett és bevonult a minoritákhoz, s hátralevô életét ott élte le nagy szegénységben, állítólag számos csodás gyógyulás fûzôdik nevéhez.

Mátyás halála után százéves trónviszály vette kezdetét a Magyar Birodalomban. Ennek oka az volt, hogy az utolsó évtizedben a tudós érsek, Estei Hippolit sikeresen felkutatta és haza-csábította az Árpádok Frankhonban élô leszármazottait. Két pártra szakadt az ország, s véle Európa: egyik a Cruy-Chanel (ezen a néven egzisztáltak II. Endre gyermeke, utószülött István herceg leszármazottai), másik a Hunyadi-házat támogatta. Az elôbbiek pártján állott a már kevéssé Magas Porta, Itália, a Német Lovagrend, míg a Hunyadiakat támogatta Havasalföld és Moldva, Alsó- és Felsô Ausztria, Stájerország, a Bajor királyság és vele a választófejedelmek többsége, és ez lényeges tétel volt, hiszen egyúttal a Szent Német-Római Birodalom sor-sa is a Magyar Szent Koronától függött. A trónviszályok nyitányát II. Mátyás halála jelentette, mikor is az esedékes Hunyadi-örökös kiskorú volt, így a Hunyadi pártiak közfelkiáltással megválasztották V. (Árpádházi) Lászlót. Igen ám, de négy év múlva Hunyadi Jenô betöltötte huszonegyedik évét, mire V. László hirtelen lemondott, és az Árpád-párt szégyenletes intrikái következtében az országgyûlés megválasztani kényszerült I. (Hunyadi) Jenôt. S tán soha véget nem ér ez a csúnya torzsalkodás, ha nem lép közbe a Szentatya bölcs javaslatával, miszerint váltsa egymást a két dinasztia száz esztendônként. Ez a gyakorlat végül is bevált, ezért hódo-lunk ma a bölcs II. Árpád, a Hunyadi-ház legifjabb sarja elôtt. Mindenesetre a „furcsa testvér-harc" címen elhíresült cselekménysorozat (mindkét párt a nádori címért küzdött, legitim ural-kodónak csakis ellenfele rangidôsét ismerte el) a világ minden történelemkönyvébe bekerült, és értetlenséget vált ki azóta is más, Európán kívüli népek körében.

S boldogan éltek, míg meg nem haltak…

Pogány István

Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja

Ajánló